

Лілія КАЧУРИНЕЦЬ,

*старший викладач кафедри вокалу та диригентсько-хорових дисциплін
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Хмельницький, Україна
kachurynetsliliia@gmail.com*

Liliia KACHURYNETS,

*senior lecturer of the department of vocal and conducting-choral disciplines
of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy
Khmelnytskyi, Ukraine
kachurynetsliliia@gmail.com*

ВІРТУАЛЬНИЙ ХОР У ДИРИГЕНТСЬКОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

VIRTUAL CHOIR IN THE CONDUCTING SPACE OF UKRAINE

Постановка проблеми. Сучасний технологічний і інформаційний прогрес дозволяє змінювати вектор розвитку музичної культури України, надаючи їй нового сенсу і форм. З появою комп'ютерних програмних засобів диригенти отримали можливість співпрацювати у віртуальних хорах з музикантами та співаками з усього світу без географічних обмежень. Це відкриває нові перспективи для творчості, виконавської майстерності та музичної комунікації, особливо в умовах обмежень, накладених пандемією та війною. Сприяючи збереженню музичного життя та розвитку нових форм музичної взаємодії, віртуальний хор став важливим інструментом диригентів. Така технологічна інновація дозволяє залучити аудиторію, яка не може фізично відвідувати концерти, це розширює можливості виконавців у створенні міжнародних музичних проєктів. У зв'язку із цим важливим завданням є аналіз впливу віртуальних хорів на розвиток мистецької культури України, розуміння перспектив розвитку музичного мистецтва в епоху технологічних інновацій та розширення уяви щодо можливості співпраці в музичній сфері на міжнародному рівні.

Аналіз останніх наукових публікацій. У сучасних реаліях, коли мистецтво зіштовхується з різними обмеженнями, музикознавці звертають увагу на актуальні питання збереження і розвитку хорових традицій. Так, Тетяна Раструба зосереджувалась на впровадженні інноваційних диригентсько-хорових практик [5]. Ганна Савельєва займалась розробкою творчих аспектів виконавської інтерпретації віртуальних хорів Еріка Вайтекера [6, с. 143–157]. Євгенія Бондар вивчала явище художньо-стильового синтезу сучасної хорової творчості в його системній цілісності [1]. Наталія Кречко розкрила питання, пов'язані з потребою трансформування діяльності хорових колективів в умовах упровадження дистанційного навчання [4, с. 150–153]. Незважаючи на проведені дослідження, питання щодо використання віртуальних хорів у диригентській діяльності митців України потребують детального вивчення.

Мета дослідження – проаналізувати представлення віртуального хору в диригентському просторі України.

Виклад основного матеріалу. Диригентський простір України є важливим складником музичної культури, що охоплює різноманітні аспекти диригентської діяльності: від класичної практики до інноваційних підходів у хоровому та оркестровому виконавстві. Ми розуміємо диригентський простір («простір диригента» або «диригентську платформу») як системну діяльність, яка передбачає керівництво та роботу з виконавцями, взаємодію з аудиторією, організацію та ведення виступу.

Україна відзначається значним внеском у світову культуру завдяки видатним диригентам ХХ століття. Серед них варто відзначити Миколу Колесу (1903–2006), який був не лише композитором і диригентом, але й засновником української диригентської школи. Ігор Маркевич (1912–1983) завоював міжнародну славу як визнаний майстер класичної музики, керманіч низки видатних симфонічних оркестрів у Лондоні, Стокгольмі, Монреалі, Ламурьо і філармонічному оркестрі Гавани. Українська диригентська спадщина зміцнилась завдяки Василю Барвінському (1888–1963), Нестору Городовенку (1885–1964), Дмитру Немченку (1920–2006), Дмитру Загрецькому (1924–1980), Віталію Газінському (1945–2019) та Олександрю Кошицю (1875–1944). Ці видатні особистості зробили значний внесок у розвиток диригентського мистецтва, створивши міцний історичний фундамент для сучасної диригентської практики.

Диригентський простір України різноманітний за жанровим спрямуванням, широким спектром музичних стилів та напрямків. Він відображає багатий музичний досвід та розмаїття музичної культури України. На сучасному етапі він відзначається також інноваційними підходами. З метою урізноманітнення та збагачення виконавської практики диригенти застосовують сучасні технології: електронні музичні інструменти, комп'ютерні програми для обробки звуку, віртуальні хори. До прикладу, використання електронних інструментів дозволяє диригентам створювати нові звукові та візуальні ефекти, що збагачують музичні виступи.

Важливо відзначити, що запровадження диригентами віртуальних хорів у виконавській практиці України стало необхідним інструментом для збереження хорового мистецтва в умовах пандемії та в контексті військової агресії росії. Ця технологічна ініціатива сприяла збереженню хорового доробку та підтримці музичної спільноти в умовах суспільно-політичних викликів.

Віртуальний хор – це інноваційний підхід до хорового виконавства, за якого диригент дистанційно співпрацює з хористами, котрі перебувають у різних куточках країни, використовуючи технології та інтернет-засоби комунікації в реальному часі (іноді з завчасно записаними партіями). Віртуальний хор може бути заснований на реальних записах голосів співаків, які об'єднуються в єдиний ансамбль під керівництвом диригента, або на використанні технології синтезу голосів та їхнього злиття в хоровому творі. Його використання дозволяє диригенту перетворити фізичну відстань на віртуальне середовище для спільного музичного виконання. Практику створення віртуального хору описувала автор статті [3, с. 211–218].

Така форма виконавської практики почала з'являтися впродовж останніх років і мала декілька напрямків: розвиток ширококутового інтернету та доступність відеозв'язку, популярність соціальних мереж і платформ для співзвучання (YouTube, SoundCloud, Zoom), організація проєктів і конкурсів для виконання музики віртуально, реакція на обставини (COVID-19).

Знаковою подією стала презентація на YouTube 11 травня 2020 року мистецького проєкту «Віртуальний хор в Україні», що об'єднав 111 українців з різних областей країни [7]. Хористи київських колективів та освітніх закладів записали власне виконання відео партій, а організатори з'єднали їх у загальний відеокліп. Книга рекордів України зареєструвала проєкт як національний рекорд – «Найбільший віртуальний хор України» [2]. Грунтовна робота над досягненням віртуального хорового ансамблю української народної пісні в обробці В. Грицишина «Не стій, вербо, над водою» була зроблена хормейстером хору імені В. Королевського Максимом Дзівалтівським.

Наслідком такої роботи стали масові віртуальні проєкти диригентів різних за типами і видами музичних колективів: Молодіжний камерний хор УДПУ імені Павла Тичини (керівник Оксана Сухецька), дитячий хор Первомайської гімназії № 4 (керівник Ірина Кравцова), камерний хор MORAVSKI (керівник Олена Радько), архіерейський хор «Знамення» Свято-Покровського та Свято-Воскресенського соборів (керівники Володимир та Наталія Іваники) та багато інших.

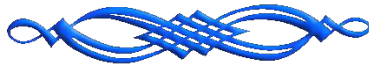
Зазначимо, що 12 травня 2020 року в соціальній мережі Facebook був представлений мистецький проєкт автора статті «Студентський віртуальний хор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії», який презентував українську народну пісню «Солоха» в обробці О. Токар [3, с. 215]. Диригент хору (автор статті) спроектувала та здійснила проведення онлайн-ових репетицій, з'єднала відеопартії в єдиний хоровий ансамбль і створила відеосимуляцію концертного виступу. Результатом роботи стала популярність колективу на Всесвітньому фестивалі-конкурсі національних культур та мистецтва «World folk vision 2020».

Висновки. Отже, запровадження диригентами України віртуальних хорів є необхідним фактором розвитку хорової музики в умовах складних викликів, що виявилось значущим інструментом для збереження хорового мистецтва та підтримки музичної спільноти. Колективні творчі проєкти диригентів стали загальноприйнятими в практиці віртуальної музики, сприяють підвищенню інтересу до хорового мистецтва та розширенню його аудиторії. Зуважимо, що віртуальний хор все ж не може замінити живе музичне виконання, яке має свої переваги і цінність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондар Є. М. Художньо-стильовий синтез як феномен сучасної хорової творчості : автореф. ... докт. мистецтвознавства : 17.00.03. Одеса, 2020. 42 с.
2. Книга рекордів України. Мистецький проєкт «Віртуальний хор в Україні». URL: <https://record.org.ua/2020/05/11/stayhome-i-spivaj-na-rekord-u-mysteczkomu-proyekt-virtualnyj-hor-v-ukrayini/> (дата звернення: 17.09.2023).

3. Качуринець Л. В. Віртуальний хор як необхідний педагогічний досвід в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2020. Вип. 34. Том 3. С. 211–218.
4. Кречко Н. М. Онлайн-виступи хорових колективів: роль та значення в освітньому процесі. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 33. Т. 2. С. 150–153.
5. Раструба Т. В. Програма авторського творчого проєкту «Ескізи віртуального хору». Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. ч. 2. 24 с.
6. Савельєва Г. В. «Lux Aurumque» Еріка Уітاکера в аспекті порівняльного аналізу виконавської інтерпретації. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. 2021. Вип. 58. 143–157.
7. Ціжман Н. М. Віртуальний хор встановив національний рекорд України. *Український інтерес*. URL: <https://uain.press/news/virtualnyj-hor-vstanovuyv-natsionalnyj-rekord-ukrayiny-1238264> (дата звернення: 17.09.2023).

Марія КИРЕЯ,
*аспірантка Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв,
асистентка кафедри театрального мистецтва
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
mariaganych@gmail.com*

Mariia KYREIA,
*postgraduate student of the National Academy
of Management Personnel of Culture and Arts,
assistant of the of the Department of Theatrical Art,
of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine
mariaganych@gmail.com*

АНАЛІЗ КОМПОЗИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БОГДАНА АНТКІВА ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТЕРНОПІЛЬСЬКИХ ВИДАНЬ (1944-1963 РР.)

ANALYSIS OF THE COMPOSITIONAL ACTIVITY OF BOHDAN ANTKIV BASED ON THE MATERIALS OF TERNOPIL PUBLICATIONS (1944-1963)

Зруйноване місто Тернопіль після Великої Вітчизняної війни, все ж залишалось осередком культурно-мистецького життя Галичини. Тут діяли аматорські музичні та театральні гуртки, літературні братства, товариства, зібрання однодумців, які активно займалися просвітницькою діяльністю. Саме в душі мистецтва музики на Тернопільщині відбулося творче становлення музиканта, композитора, диригента, актора Богдана Михайловича Антківа. У своїх спогадах Богдан Антків пише: «Для мене Тернопіль – це не просто